

5788/12.03.03.00.01/2025
LAUSUNTO 2.4.2025

Tervolan kunta
Keskustie 81
95300 TERVOLA
(tervolan.kunta@tervola.fi)

**TERVOLA, KIRKONKYLÄN ASEMAKAAVAN MUUTOS KORTTELISSA 14 JA KORTTELIN 17 TONTILLA 5,
VIREILLETULO SEKÄ OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA**

Tervolan kunta on pyytänyt Tornionlaakson museon lausuntoa Kirkonkylän asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Asemakaavan muutos kohdistuu Tervolan kirkonkylän korttelin 14 ja korttelin 17 tontin 5 alueille. Lausuntopyynnön liitteenä museolle on toimitettu 18.2.2025 päivätty osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Alueellisena vastuumuseona Tornionlaakson museo vastaa toimialueensa rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman sekä arkeologisen kulttuuriperinnön asiantuntijatehtävistä.

Kaavamuutosalue sijaitsee Tervolan keskustaajamassa rajautuen länsi- ja pohjois-osastaan kirkonkylän keskustan läpi kulkevaan Keskustiehen-Kurjentiehen ja itä-osastaan kunnan puistoalueeseen ja Seurantiehen. Korttelissa 14 on toteutumaton asuin- ja liikerakennusten korttelialue (AL) ja korttelin 17 tontilla 5 sijaitsee rakennus, jossa toimii päiväkotitoiminta. Suunnittelualueen koko on 0,82 hehtaaria.

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on mahdollistaa kansalaistorin / torialueen sijoittaminen koko korttelin 14 alueelle ja korttelin 17 tontin 5 alueella tuoda asemakaavassa esiin siellä oleva päiväkotitoiminta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan kaavoituksen yhteydessä laaditaan tarpeelliset vaihtoehtoiset maankäytön mallit ja suoritetaan niiden vaikutusten sekä ratkaisujen perusteiden arviointi.

Suunnittelutilanne, rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue sijoittuu kaavallisesti Länsi-Lapin maakuntakaavan (2015) alueelle. Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Suunnittelualueen korttelissa 17 on voimassa asemakaava vuodelta 1993 ja korttelissa 14 asemakaava vuodelta 2002. Maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu *Taajamatoimintojen alueelle* (A), jolle on osoitettu *Keskustatoimintojen kohde* (C). Suunnittelualue sisältyy myös maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön: **Kemijokivarren vanha asutus**, joka on osoitettu maakuntakaavassa *Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi* (ma 8128), ja jonka suunnittelussa on turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen. Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue (RKY2009), **Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat** (Tervolan kirkot) sijaitsee noin 700 metriä suun-

nittelualueesta lounaaseen. Lähialueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Voimassa olevissa asemakaavoissa suunnittelualan korttelit on osoitettu *Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueiksi* (AL). Korttelin 14 halkaisee pystysuunnassa yleiselle *jalankululle varattu alueen osa* ja keskiosaan on osoitettu *autopaikkojen korttelialue* (LPA). Korttelissa 17 ja korttelin 14 tonteilla 2 ja 3 tehokkuuslukuksi, eli kerrosalan suhteeksi tontin pinta-alaan, on osoitettu $e=0.4$. Korttelin 14 tontilla 4 tehokkuusluku on $e=0.3$. Lisäksi tontilla 1 25 % alueesta tai rakennusalueesta saa käyttää rakentamiseen ja tontilla 4 30 %.

Välittömästi suunnittelualan itäpuolella sijaitsevat Lapinniemen kenttä sekä Tervolan nuorisoseurantalo. Nuorisoseurantalo on osoitettu asemakaavassa suojeltavaksi merkinnällä sr, jonka kaavamääräyksen mukaan kyseessä on *Rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Rakennuksesta tehtävät korjaus- ja muutostyöt sekä lisärakentaminen on suoritettava siten, että rakennuksen rakennustaiteellinen ja kulttuurihistoriallinen arvo säilyy.*

Suunnittelualan pohjoispuolella sijaitsee muutamia Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeessa inventoituja (2006–07) paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Suunnittelualueella, korttelin 17 tontilla 5 sijaitsevasta rakennuksesta ei ole esitetty tarkempia tietoja. Korttelissa 14 aiemmin sijainneet kolme pihapiiriä on purettu Kurjentien valmistumisen jälkeen 1990-luvulla.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella ei ole tunnettuja muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettuja muinaisjäännöksiä. Lähin arkeologinen kohde on vajaan 300 metrin päässä oleva **Vuolukka** (1000055799) niminen muu kulttuuriperintökohde. Toinen muu kulttuuriperintökohde **Jurva** (1000055802) sijoittuu kaavalta reilun 500 metrin päässä. Vuolukan ja Jurvan vanhat tilat ovat merkittyinä pitäjänkartastolle 1843. Kaavamuutosalue on suurelta osin muokattua entistä peltomaata, eikä uusien arkeologisten kohteiden löytyminen ole todennäköistä. Tieto alueen arkeologisesta potentiaalista on riittävä. Museo kuitenkin muistuttaa, että muinaismuistolain 14§ mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja MLL 11§ mukaisesti haettava kajoamislupaa Museovirastolta.

Jotta kaavamuutoksen vaikutukset rakennettuun ympäristöön sekä taajamakuvaan voidaan arvioida, tulee kaava-aineistossa tuoda esiin ja kuvata kaavamuutosalueella sijaitseva rakennus sekä alueen välittömässä läheisyydessä olevan rakennuskannan luonne ja rakentumisajankohta. Kaavamuutoksen vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa suunnittelualan lähialueen kulttuuriympäristön arvot sekä tunnistaa ja arvioida niihin kohdistuvat mahdolliset vaikutukset. Tornionlaakson museolla ei ole muilta osin huomautettavaa Tervolan kirkonkylän asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta kulttuuriympäristön osalta.

Teija Ylimartimo
museonjohtajan sijainen, rakennustutkija

Annemari Tranberg
arkeologi

Tiedoksi Museovirasto, Kulttuuriympäristön suojelu yksikkö
Lapin ELY-keskus, Maankäyttö ja ympäristövaikutukset yksikkö

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende